

EL MIRALL

Núm. 145

3,01 EUR

Dossier

*Anàlisi del
resultats electorals
del 25 de maig
a les Balears*

Cinefàgia

*El cinema
és cosa de dos*

Itineraris

*La ruta dels
Bandejats*

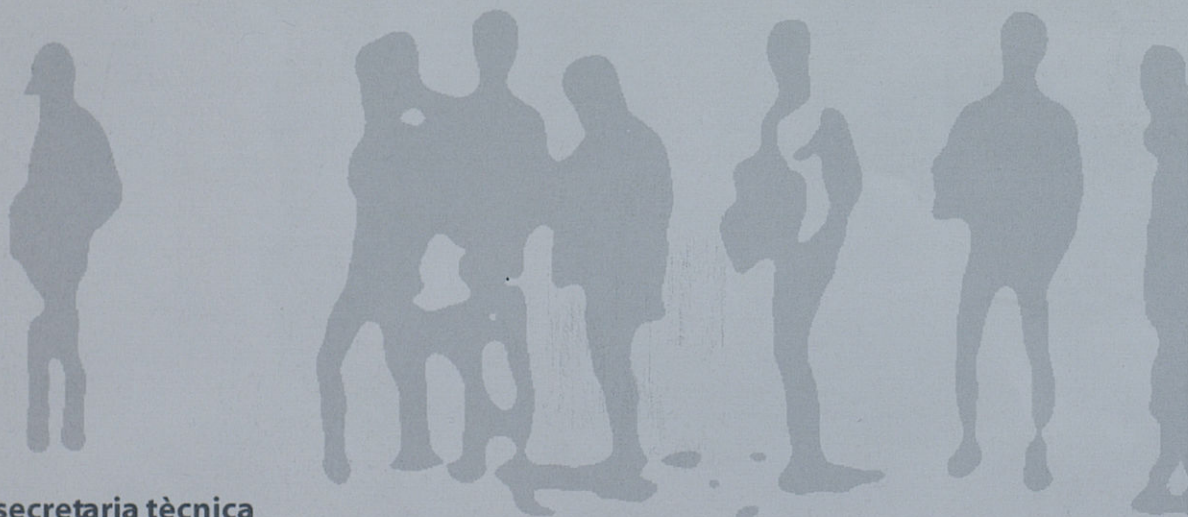
immigració

2015

Balears 2015

II Congrés Balears 2015 **La immigració**

2 i 3 d'octubre de 2003
Palma, Illes Balears

secretaria tècnica

C/ Sant Miquel 44, principal 4a
07002 Palma de Mallorca
Tel. +34 971 727 296
Fax. +34 971 720 142
E-mail: infocongres@transit.es
Web: <http://www.balears2015.com>

lloc de realització

Sala d'actes
Edifici de Serveis Centrals de "SA NOSTRA", Caixa de Balears
C/ del Ter 16
07009 Polígon Son Fuster
Palma de Mallorca

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

EL MIRALL

Universitat de les
Illes Balears

Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colònia

EDITORIAL

L'EUREGÍO EXISTEIX, ENCARA QUE NO VULGUIN

4

DOSSIER

DAVID GINARD. ANÀLISI DELS RESULTATS DE LES ELECCIONS DEL
25 DE MAIG A LES BALEARS

5

ITINERARIS

GASPAR VALERO. LA RUTA DELS BANDEJATS

24

CINEFÀGIA

MATÍAS VALLÉS. EL CINE ÉS COSA DE DOS

28

LA BOTIGA

SABATERIA ESTARELLAS / FORN CAN FIOI

30

REVISTA CULTURAL
setembre de 2003 · Núm. 145

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR
Publica:

Associació EL MIRALL
C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
07001 Palma

President: Ferran Gomila
Editor: Antoni Mir

Producció, administració i
publicitat:

C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
Tel.: 971 72 59 37

Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:

C/ de la Montcada, 20
(Palau Dalmau)

08003 Barcelona

Delegació a València:

C/ de Moratín, 15

46001 València

Web i adreça de l'OCB
a Internet

<http://www.ocbweb.com>

Correu electrònic:

ocb@ocbweb.com

Director:

Jaume Lladó

Redactora en cap:

Joana Mas

Secretari de redacció:

Tomeu Martí

Consell de redacció/
col·laboradors

Gaspar Valero

Antoni Oliver

Biel Mesquida

Pere Rosselló Bover

Antoni Mir

Antoni Llompart

Joana Mas

Pep Minuesa

Publicitat: Santi Adrover

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió dels autors.

Coberta:

Joan Servera «Peix»

Fotos: Pep Pastor

Disseny: Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició:
Ecogràfic

Impressió:

Xisco Arts Gràfiques

C/ del Baix Riera, 1-A, Palma

Tel.: 971 47 57 54

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5106291174

10-1987

L'euroregió existeix, encara que no vulguin

Editorial

La polèmica encetada pel Partit Popular amb l'oposició frontal a la idea d'una euroregió de la Mediterrània nord-occidental, actualitzada en la contera electoral catalana, amb la proposta de constituir una euroregió amb els antics països de la Confederació Catalanoaragonesa, té per finalitat atiar l'anticatalanisme i es basa en una fal·làcia que cerca conrear vots per a Mariano Rajoy procedents dels espanyols desinformats i reforçar el «constitucionalisme patriòtic» d'Aznar.

Aquesta proposta recuperada pel líder del PSC, Pasqual Maragall, de fer renéixer l'antiga Corona d'Aragó com una euroregió que compartesqui projectes en els camps de la llengua, la cultura, l'economia i la societat entre Catalunya, País Valencià, Aragó, les Illes Balears i Catalunya Nord, no és cap novetat a Mallorca si tenim memòria política. Cal recordar que el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, ja apostà l'any 1993, convidat per l'OCB i en un Teatre Principal de Palma estibat de gent, per aquesta configuració supraestatal concreta. La iniciativa pujoliana provenia d'estudis elaborats des de la Unió Europea mateixa i des del món universitari. I, a més a més, la posada en funcionament de plataformes de cooperació transfronterera en la defensa feta pel Consell d'Europa d'interessos comuns es remunta a l'any 1949 i arriba fins als nostres dies amb l'euroregió formada per la Galícia governada pel conservador Manuel Fraga i el nord de Portugal, estat presidit pel socialista Jorge Sampaio.

Si la constitució d'euroregions té l'aval d'Europa, no s'entén per què tant d'enrenou. I sobretot no es pot entendre que el cas gallec no generi cap oposició del Govern central i del partit que el sosté, i sí que la generi qualsevol proposta que inclogui Catalunya. No s'entén ni des de la lògica, perquè no és una actitud coherent, atès el fet que varia el criteri segons el país, ni des del sentit de justícia, perquè no és equitativa i perjudica, i molt, els nostres països, les Illes Balears incloses. Per pur nacionalisme d'Estat.

En aquest context, el president del Govern de les Illes Balears, Jaume Matas, llança una contraproposta, copiada de les reunions bilaterals i periòdiques dels governs balear i català, encetades, recordem-ho, arran d'aquella visita de Pujol de 1993 i de la seva entrevista amb Gabriel Cañellas, aleshores president balear. Cal donar la benvinguda als acords i a la relació amb València, però també cal exigir que incloguin una cooperació ferma en defensa de la llengua i la cultura d'expressió catalana que compartim.

Que no s'oposi, sinó que camini, cap a la constitució de l'euroregió de la Mediterrània nord-occidental, perquè, si no és així, ja es veu que Jaume Matas vol consolidar una altra *euroregió*, un altre eix: «Islas Baleares-Comunidad Valenciana-Madrid». Com sempre, tot per Madrid. Fent punts per intentar esborrar una realitat que tard o d'hora s'imposarà, i en què tots els països que compartim la llengua i la cultura catalanes i, per què no, territoris veïns com Aragó, puguem cooperar en favor dels nostres interessos sense el boicot del Govern de l'Estat i dels conservadors illencs i valencians.

Anàlisi dels resultats de les eleccions del 25 de maig a les Balears

PARLAMENT

Dossier

Les Balears: guanya la dreta

DAVID GINARD I FÉRON

La majoria dels mitjans de comunicació varen presentar les eleccions autonòmiques del 25 de maig de 2003 com unes de les més decisives de la història de les Illes Balears.

La conjuntura creada per l'experiència de govern de les forces progressistes des de 1999 va fer que, per primera vegada, el Partit Popular hagués d'afrontar aquesta convocatòria des de l'oposició. El rebuig radical que la dreta política i social havia adoptat davant la gestió del govern de Francesc Antich des del començament va culminar en una campanya electoral força crispada. Qüestions com les responsabilitats del Pacte de Progrés en la pretesa crisi turística, el model educatiu, el territori i les infraestructures de transport centren bona part dels missatges. A més a més, com és habitual a tots els comicis, les eleccions foren plantejades per les dues principals forces polítiques i pels grans mitjans de comunicació estatal com unes *primàries* de les eleccions generals que s'han de celebrar el 2004. Els sondeigs previs a les eleccions –inclòs un d'elaborat pel Centro de Investigaciones Sociológicas– havien anunciat, en general, una victòria per al Pacte de Progrés, fins i tot en la seva versió estricta; és a dir, en alguns casos es preveia la possibilitat que els partits d'esquerra (PSOE, PSM, EU i EV) poguessin assolir els 30 escons que conformen la majoria absoluta del Parlament balear, sense

necessitat ni tan sols de comptar amb el suport d'Unió Mallorca. Des d'algun diari local s'havia arribat a apuntar, al començament de la campanya electoral, que es tractava d'un dels comicis amb menys emoció de la història recent, atès que la victòria dels partits progressistes estava cantada. Al final, els resultats foren força diferents del que preveien les enquestes, i no hi ha dubte que han constituït la major sorpresa de la ja dilatada història electoral balear des de 1977.¹

Conclusions

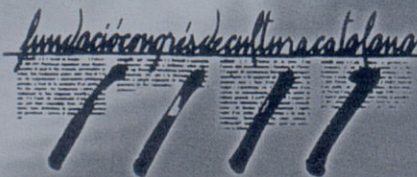
1a El centredreta és majoritari a les Balears: en conjunt, les forces de dreta (PP-AIPF i altres grups minoritaris com ASI, CLAU, PRIB, UC, PMQ i PREF) sumen 204.890 vots, cosa que representa un 48,8% de l'electorat balear. L'esquerra (dins la qual incloem els vots de PSOE, PSM, EU, EV, les coalicions progressistes pitiüses i grups extraparlamentaris com ERC i TPD) obté 180.658 sufragis, un 43,09%. El centre (Unió Mallorca i la Unió Centrista de Menorca) obté 32.910 vots (un 7,85%). Aquesta majoria conservadora respon a una constant observable a totes les convocatòries electorals realitzades a les Bale-

¹ Cal assenyalar que en els dies previs a la jornada electoral havien circulat privadament –sobretot entre dirigents del Partit Popular i del PSOE– alguns sondeigs que indicaven una recuperació notable del PP.

EL MIRALL amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

Resultats al conjunt de les Balears

	2003			1999		
	Participació	Votants 429.135	% cens 62,8	Votants 367.683	% cens 57,5	
	Vots	2003 %	Escons	Vots	1999 %	Escons
PP	190.562	44,7	29	160.545	44,0	28
PSOE	104.614	24,5	15	80.327	22,0	13
Pacte Progressista	15.513	3,6	5	16.161	4,4	6
PSM-EN	33.920	8,0	4	42.748	11,7	5
UM	31.781	7,5	3	26.682	7,3	3
EU	20.797	4,9	2	19.793	5,4	3
AIPF	1.647	0,4	1	1.183	0,3	—
ASI	6.707	1,6	—	2.368	0,6	—
CLAU	3.030	0,7	—	—	—	—
ERC	1.667	0,4	—	1.106	0,3	—
EV-Eivissa	1.330	0,3	—	—	—	—
COP	1.298	0,3	—	1.536	0,4	1
PRIB	1.162	0,3	—	—	—	—
UCM	1.129	0,3	—	—	—	—
EV-Menorca	1.081	0,3	—	—	—	—
UC	751	0,2	—	—	—	—
PMQ	566	0,1	—	—	—	—
TPD	438	0,1	—	473	0,1	—
CB	416	0,1	—	—	—	—
GVE	373	0,1	—	—	—	—
PREF	335	0,1	—	—	—	—
UPB	130	0,0	—	576	0,2	—

ars des de 1977 (i fins i tot des de 1931), amb l'única excepció de les eleccions a Corts de 1996, en què, d'una manera insòlita, els partits d'esquerra es feren amb el 52% dels vots a l'arxipèlag. Recordem, sense anar més enfora, que en les eleccions generals celebrades el març del 2000 la llista al Congrés per les Balears del Partit Popular va obtenir 214.348 vots (un 53,87%).

2a Els partits nacionalistes tenen una presència minoritària a les Balears i en aquesta convocatòria han davallat notablement, en passar de representar un 19,3% dels vots (PSM, UM i ERC) a tan sols un 15,9% al conjunt de l'arxipèlag. Els resultats, de fet, han confirmat que, com a la resta de les comunitats autònomes de l'Estat amb l'excepció del País Basc, la dinàmica política de les Balears s'ha d'entendre sobretot per la confrontació esquerra-dreta (encara que, com a Catalunya, Galícia, Navarra, Aragó, Canàries i Cantàbria, s'hi puguin establir importants matisos). Aquest fet es deu essencialment al fet que els partits nacionalistes tenen una pre-

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar i Família
Institut Català del Voluntariat

Des d'ara,

xarxanet.org

XARXA ASSOCIATIVA I DE VOLUNTARIAT DE CATALUNYA

**Connecta amb el gran portal del món associatiu
i de voluntariat: www.xarxanet.org**

Connecta-t'hi!

Per a més informació,
Institut Català del Voluntariat
del Departament de Benestar i Família,
o a l'Oficina de Benestar i Família més propera.
incavol.benestar@gencat.net

012 atenció
ciutadana

Jaume Matas, actual president del Govern balear.

sència minoritària i circumscrita a Mallorca i, en menor mesura, a Menorca. A més a més, sembla que una part notable de l'electorat illenc susceptible de donar el seu vot a opcions nacionalistes atorga a la dicotomia partits nacionalistes-partits d'àmbit estatal un valor relatiu, potser per la presència d'un *autoctonisme transversal* assumit per gairebé totes les forces polítiques illenques –o, com a mínim, per les de signe progressista.

3a En relació amb les eleccions de 1999, els canvis produïts han estat poc rellevants a Mallorca i Menorca –on les principals modificacions correspo-

nen a un transvasament de vots dins el mateix espai polític–, i de molta més entitat a Eivissa i a Formentera. Tot i això, es pot dir que, a grans trets, el comportament de l'electorat balear s'ha mantingut estable. De fet, l'avanç de la dreta –que es pot situar en uns tres punts i mig– es vincula més a l'augment de participació i potser a la captació d'electors nouvinguts o que exercien el seu dret al sufragi per primera vegada, que a la conquesta de votants procedents de les forces progressistes. Fins i tot en el cas de les Pitiüses s'ha tornat a una situació que no difereix gaire de la que hi havia l'any 1995.

4a Amb tot, les repercussions polítiques d'aquests canvis són d'una gran entitat, atès que han alterat profundament el panorama polític illenc. El canvi del govern produït fa quatre anys s'assentà en tres pilars bàsics que permeteren que, malgrat el manteniment d'una lleugera majoria de vots per al centre i per a la dreta al conjunt de l'arxipèlag, es pogués formar el govern de progrés: la victòria de l'esquerra a Menorca, la coalició preelectoral de les forces progressistes pitiüses entorn d'un projecte liderat per Pilar Costa i el seu triomf sobretot a Formentera, i l'opció d'Unió Mallorquina per un acord amb l'esquerra. Els resultats electorals del 25 de maig i les seves repercussions immediates han anul·lat del tot els dos darrers pilars: el pacte pitiús ha estat molt castigat a les urnes i a hores d'ara en perilla seriosament la continuïtat, i UM ha apostat, tant al Consell de Mallorca com a bona part dels municipis mallorquins, per arribar a acords amb el Partit Popular. Menorca es manté com a únic reducte progressista, però en una situació més precària del que pot semblar a primera vista. Si a això hi afegim que a Mallorca s'ha assistit a un fort declivi de la presència dels partits d'esquerra en els governs municipals i que al conjunt de l'Estat també s'ha produït un reforçament de la dreta governant, no sembla gens arriscat augurar una llarga permanència del Partit Popular en el poder a les Illes Balears.

Mallorca: el PP es consolida com la força política hegemònica

DAVID GINARD I FÉRON

A causa del caràcter pluriinsular de la comunitat autònoma de les Illes Balears i de les dinàmiques força diferenciades que presenta cada illa, fins al punt que el joc d'aliances preelectorals hi varia molt, cal centrar l'anàlisi dels resultats segons les quatre circumscripcions insulars.

A Mallorca, el Partit Popular es consolida com la força política hegemònica. El PP aconsegueix 155.641 vots (45% del total) i 16 escons, la qual cosa representa un avanç de quasi 25.000 vots i mig punt percentual respecte dels resultats de l'any 1999. El PP és la força més votada a 45 municipis i experimenta avanços molt significatius als termes turístics del litoral i als més dinàmics econòmicament en general. Així, guanya 9,4 punts a Felanitx; 8,7 a Sant Llorenç; 6,7 a Calvià; 5,8 a Alcúdia; 5,7 a Son Servera; 4,9 a ses Salines; 3,3 a Lluçmajor; 3 a Andratx i Artà; 2,9 a Marratxí; 2,5 a Capdepera; 2,3 a Santa Margalida, i 2,1 a Pollença. També progressa força a Ariany (6,8 punts), Llubí (4,4 punts), Santa Maria (3,7 punts) i Santa Eugènia (3,3 punts). A Palma, millora lleugerament en passar d'un 44,3% a un 45,1%. El PP potser ha aconseguit la major part

d'aquests nous sufragis gràcies a la recuperació d'electors conservadors que l'any 1999 s'abstingueren —cal tenir en compte que a Mallorca la participació s'ha incrementat en 6,3 punts—, encara que també intercanvia vots amb alguns altres partits, particularment UM. Per contra, el PP cau 18,8 punts a Sant Joan; 18,5 a Consell;

A Mallorca, el PP aconsegueix 155.641 vots i 16 escons, la qual cosa representa un avanç de 25.000 vots.

amb més energia que mai

El gesa endesa

FONO
902 500 902
GESPA

AVARIES: 902 534 902

12,1 a Deià; 11,8 a Porreres; 11 a Lloret de Vistalegre; 10,1 a Mancor de la Vall; 9,7 a Banyalbufar; 9,2 a Sencelles; 8,4 a Puigpunyent; 8,2 a Selva; 7,3 a Costitx; 6,9 a Valldemossa; 6,3 a Estellencs; 5,8 a Escorca; 5,5 a Campos; 5,4 a sa Pobla; 5,3 a Esporles

El PSIB-PSOE obtingué 90.998 vots, uns 23.000 més que l'any 1999

i a Estellencs; 4,5 a Vilafranca; 3,6 a Sineu; 3,3 a Lloseta, i 3,2 a Petra. Tot i que a primera vista pot semblar que

el PP ha patit un conjunt considerable de davallades força espectaculars, en realitat tenen una significació limitada: en la majoria dels casos es tracta de petits municipis interiors, escassament poblats, on diverses circumstàncies de caràcter local –per

exemple, l'entrada en joc d'una candidatura independent o d'UM en les eleccions municipals–

han tingut com a conseqüència una matisació de la majoria aclaparadora del PP. Tot plegat, els resultats demos-

tren que aquest partit està molt ben implantat a l'illa, i que fins i tot incrementa la seva diferència en vots absoluts respecte de la segona força més votada. A més, aquest augment es produeix de manera significativa en bona part de les zones amb més creixement demogràfic, i per això el predomini dels populars a Mallorca sembla assegurat a mitjà termini.

El PSIB-PSOE obtingué 90.998 vots (26,3%), uns 23.000 vots més que l'any 1999, la qual cosa representa un avanç de més de 3 punts, que li permet passar de 8 a 9 diputats, un increment una mica inferior del que s'esperava. A Palma creix 4 punts, passant d'un 25,9% a un 29,9%. Els socialistes són

Catalina Cirer va guanyar la batalla de Palma.

Roldan

C/ Eusebi Estada, 66 - 68
07004 Palma de Mallorca
Tlf. 971 763 666 - Fax 971 763 667
Internet: <http://www.roldan.es>
e-mail: roldanib@roldan.es

Cream espais per conviure

Certificat de
Qualitat
ISO 9001-2000 Nº 42.06374

la força més votada a Alaró, Lloseta, Puigpunyent i Algaida. El seu creixement es produeix sobretot a Lloret de Vistalegre (14,2 punts), Estellencs (13), Selva (12,8), Puigpunyent (12,3), Llubí (11,5), Consell (11,1 punts), Sineu (11,1), Sencelles (10,7), Campanet (10,6), Banyalbufar (8,8), Muro (8,7), Santa Maria (8,1), Sant Joan (8), Sant Llorenç (7,7), Búger (7,7), Deià (7,2 punts), Fornalutx (7,1), Bunyola (6,6), Montuiri (5,7), Vilafranca (5,5), sa Pobla (4,7), Santa Eugènia (4,3), Algaida (3,8), Manacor (3,6), Valldemossa (3,6), Esporles (3,4), Petra (3,2), Marratxí (3,2), ses Salines (3,1), Lloseta (3) i Son Servera (2,7). Es tracta d'avanços aconseguits en bona part a costa del PSM i vinculats, en alguns casos, a la presentació de candidatures municipals socialistes que no havien comparegut en els comicis anteriors. En canvi, el PSOE perd 3,7 punts a Calvià; 3,6 a Capdepera; 3,3 a Alaró; 3,2 a Alcúdia; 2,7 a Andratx, i 2 a Felanitx. Malgrat que poden semblar modestes, són davallades força preocupants, atès que afecten les bosses tradicionals de vot socialista. Tot i que aquest partit ha aconseguit retallar lleugerament la distància en percentatge—però no gens en vots—que el separa del PP,

no hi ha dubte que ha vist fracassats els seus objectius principals, en part perquè en línies generals no ha aconseguit mobilitzar els abstencionistes d'esquerra i els primers votants. Unió Mallorquina recupera la seva condició de tercera força política de l'illa, que ja havia gaudit en les eleccions de 1983 i 1987, en aconseguir 31.782 vots (un 9,2%) enfront dels 26.682 vots (9,1%) de 1999, amb la qual cosa manté els seus tres escons. És la primera força a Porreres i Costitx, però deixa de ser-ho a Ariany. El partit de Maria Antònia Munar davalla a Palma (passa d'un 6,4% a un 5%), però creix força al conjunt de la part forana. Els seus progressos més significatius es produeixen a Porreres (18,3 punts), Fornalutx (11,9), Manacor (10,5), sa Pobla (8,3), Campos (7,5), Consell (6,9), Sóller (5,2), Esporles (5,1) i Vilafranca (5,1). De nou, sembla que la política municipal ha resultat decisiva per determinar el vot autonòmic; UM s'ha vist beneficiada pel fet d'haver-se implan-

tat recentment a certs pobles i pel reconeixement de l'electorat de determinades localitats a la seva gestió municipal, la qual cosa potser li ha permès arrabassar sufragis al PSM a Manacor i a Porreres. En canvi, cau notablement a ses Salines (10 punts),

El PSM és, sens dubte, el gran derrotat d'aquestes eleccions

Ariany (9,6), Búger (8,7), Llubí (6,6), Sant Llorenç (5,2), Felanitx (4,8 punts) i Algaida (4,5).

El Partit Socialista de Mallorca-Entesa Nacionalista és, sens dubte, el gran derrotat d'aquestes eleccions. Amb 30.964 (9,0%) perd més de 9.000 vots; una caiguda de 4,4 punts, cosa que li suposa cedir un escó. El PSM podria haver perdut vots en benefici del PSOE; es tractaria d'electors seduïts pel gir *autoctonista* del PSIB i la imatge de Francesc Antich. Aquest trasvasament de vots entre les dues principals forces de l'esquerra—que s'observa amb claredat, per exemple, a Sineu, Selva, Llubí o Lloret de

Són de
Qualitat
són de
Balears

d'O
Oli de Mallorca

DENOMINACIÓ D'ORIGEN
PLA Í LLEVANT

DENOMINACIÓ
BINI SSA LEM
MALLORCA
ORIGEN

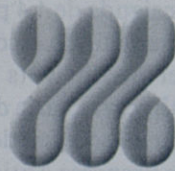
REGULADOR DENOMINACIÓ D'ORIGEN
QUESO
mahón
MENORCA

DENOMINACIONS D'ORIGEN DE BALEARS

GOVERN
DE LES ILLES BALEARS
Conselleria d'Agricultura i Pesca

Maria Antònia Munar és
presidenta del Consell de
Mallorca amb el suport del PP.

Unió
Mallorquina

Vistalegre- no hauria de sorprendre, atès que durant tota l'etapa democràtica s'ha pogut constatar l'existència d'una franja d'electors compartida per ambdós partits, que habitualment vota a favor del PSOE en les eleccions generals i a favor del PSM en les autonòmiques. També és probable que antics votants del PSM-EN hagin

passat per diversos motius a Unió Mallorquina (per exemple, a Sóller i a Manacor), i fins i tot al Partit

Popular o a Esquerra Unida-Els Verds. De tota manera, el Partit Socialista de Mallorca és encara la força més votada a municipis com Campanet i Vilafranca, però cedeix aquesta condició al PP a Santa Maria. Perd 11,9 punts a Manacor; 11,8 punts a Llubí; 11,6 a Son Servera; 11,5 a Sant Llorenç; 11,1 a Santa Eugènia i a Santa Maria; 11 a Sineu; 9,7 a Artà; 8,7 a Campanet; 8,6 a Lloret; 8,1 a sa Pobla; 7,8 a Vilafranca; 7,4 a Selva; 6,6 a Porreres; 6,5 a Sóller; 6,2 a Pollença; 5,8 a Bunyola... Es tracta, en pràcticament tots els casos, de pobles on aquest partit governava i tenia una forta implantació. A Palma cau d'un 10% a un 6,6%. Els seus comptadíssims progressos -Costitx (9,1 punts), Sant Joan (6,6), Deià (4,4),

Resultats a Mallorca

Participació	2003			1999		
	Votants	% cens		Votants	% cens	
	347.839	63,7		296.364	57,4	
	2003			1999		
	Vots	%	Escons	Vots	%	Escons
PP	155.641	45,0	16	130.815	44,5	16
PSOE	90.998	26,3	9	67.840	23,1	8
UM	31.781	9,2	3	26.682	9,1	3
PSM-EN	30.964	9,0	3	39.509	13,4	4
EU-EV	19.050	5,5	2	17.403	5,9	2
ASI	5.751	1,7	-	2.368	0,8	-
CLAU	3.030	0,9	-	-	-	-
ERC	1.667	0,5	-	1.106	0,4	-
PRIB	1.031	0,3	-	-	-	-
TPD	438	0,1	-	473	0,2	-

Andratx (2), Puigpunyent (1,8), Mancor de la Vall (1,2), ses Salines (0,6)—es vinculen, en alguns casos, a la presentació de candidatures municipals noves.

La coalició Esquerra Unida-Els Verds aconsegueix 19.050 vots (5,5% del total), la qual cosa suposa un guany de tot just 1.600 vots respecte de 1999 i la pèrdua, atès l'increment de la participació, de quatre dècimes percentuals. La coalició roja i verda davalla a Palma (d'un 8,7% a un 7,4%). A la part forana aconsegueix un mínim avanç—passa d'un 3,95% a un 4,11%—, amb la qual cosa continua essent gairebé marginal, llevat d'alguns municipis pròxims a la capital i de les zones de Llevant i Tramuntana on, per motius diversos, compta amb una base electoral, si bé minoritària. Cal destacar, de tota manera, els creixements a Felanitx (1,6 punts), Santa Maria (2,2 punts) i Sencelles (2,5 punts), els quals han de ser relacionats amb la presentació de candidatures municipals renovades. En canvi, perd vots a Alcúdia, Andratx, Fornalutx, Puigpunyent i Sóller, i s'estanca als municipis mitjans (Inca, Llucmajor, Manacor, Pollença, Calvià...), on, en teoria, podria comptar amb una certa implantació, però hi ha fracassat reiteradament. EU-EV ha restat per sota dels pronòstics preelectorals, que, en general, preveïen un creixement notable d'aquesta força. De tota manera, els resultats dels comicis a les diverses illes de l'arxipèlag permeten concloure que la decisió de mantenir la coalició preelectoral entre aquests dos grups a Mallorca—molt discutida en el seu moment per un sector d'Els Verds, hàbilment encoratjats per determinats articulistes d'un diari ultraconservador—ha estat encertada, atès que és el que els ha permès mantenir la representació parlamentària i ha impedit una majoria absoluta del PP al Consell de Mallorca.

De les forces extraparlamentàries mereix l'atenció l'ascens de l'Agrupación Social Independiente (ASI), partit que havia centrat bona part de la seva campanya en la de-

núncia d'una pretesa discriminació dels castellanoparlants per l'Administració autonòmica. El grup de Joaquín Rabasco ha duplicat de sobra els resultats en passar de 2.368 vots (0,8%) a 5.751 (1,7%), amb una especial incidència a Llucmajor (9% dels vots) i Alcúdia (4,1%).

És probable que aquests vots hagin procedit sobretot d'electors de classe treballadora que en comicis anteriors haurien votat a favor del PSOE o d'EU. Encara que és lluny d'assolir representació parlamentària, potser en el futur ASI podria condicionar el mistatge dels partits majoritaris.

En resum, els resultats electorals a Mallorca confirmen la inclinació cap al centredreta de l'electorat illenc. Amb 165.453 vots, el PP i altres formacions situades a la seva dreta representen prop del 48% del total. Si hi afegim els vots d'UM, arriben als 197.234 sufragis (54,2%). En conjunt, els tres principals grups d'esquerra han passat de 124.752 vots (42,4%) a 141.012 (40,8%), de manera que la diferència que els separa del PP s'accentua des de les 6.063 (2,1 punts) paperetes de 1999 fins a les 14.629 (4,2 punts) del 2003. Una bona mostra de les dificultats que aquestes forces tenen per suplantar l'hegemonia conservadora és que la suma de PSOE, PSM i EU-EV només

supera el 50% dels vots a vuit municipis, tots ells d'escassa població: Alaró (53,8%), Algaida (55,7%), Binissalem (50,2%), Campanet (59,3%), Lloseta (54,9%), Puigpunyent (59,5%), Santa Maria del Camí (54,7%) i Vilafranca (52,2%).

La coalició Esquerra Unida-Els Verds aconsegueix 19.050 vots

Més preocupant encara és l'extraordinària feblesa de l'esquerra en un grup de municipis mitjans on tradicionalment tenia una forta presència i a hores d'ara no arriba al 40% dels sufragis; és el cas d'Alcúdia (30,5%), Andratx (36,8%), Felanitx (38,8%), Inca (36,6%), Llucmajor (37,5%) i Manacor (33,1%). A Palma les tres principals formacions progressistes aconsegueixen un 43,9% de les paperetes, a Calvià un 42,3% i a Marratxí un 43,4%. Per cert que Puigpunyent (12,1 punts) i Consell (10,2 punts) són els municipis en què l'esquerra ha pujat més en aquests comicis.

El PSOE perd Calvià, i el PSM, Santa Maria, en favor del PP

Menorca, l'illa on l'esquerra ha obtingut els millors resultats

DAVID GINARD I FÉRON

A Menorca, el PP ha obtingut els pitjors resultats a tota la comunitat, encara que és la força més votada, però gairebé igualada amb el PSOE.

Com és habitual, Menorca és l'illa de l'arxipèlag on l'esquerra ha obtingut els millors resultats. Cal tenir en compte que, des de 1983, el conjunt dels partits d'esquerra ha superat sempre el Partit Popular quant al nombre de vots en tots els comicis –si bé en les eleccions de 1995 això no es traduí en una majoria esquerrana al Consell a causa de la dispersió d'aquest vot en múltiples candidatures. El PP continua essent la força més

votada, però gairebé igualada amb el PSOE. De fet, els conservadors a penes guanyen mil vots (de 13.287 a 14.253), la qual cosa suposa la pèrdua de més d'un punt percentual (del 40,3% de 1999 a un 39,1%). Han estat els pitjors resultats per al PP a tota la comunitat, la qual cosa és en part explicable per l'aparició de candidatures com la Unió Centrista de Menorca (UCM) o el Partit Menorquí (PMQ), que potser li han manllevat vots. D'aquesta manera, el PP conserva els sis diputats que tenia l'any 1999. Els populars són la força més votada a Ciutadella, Ferreries, Alaior i es Mercadal, si bé en aquests tres darrers casos per diferències escasses i molt per sota del conjunt de les forces d'esquerra. En percentatge, avancen modestament a Maó (1,7 punts), mentre que gairebé igualen els resultats a Ciutadella, davallen un poc a Alaior (1,5 punts) i a Castell (1,8 punts), i retrocedeixen fortament a Migjorn Gran (8 punts), a Ferreries i a Mercadal (6,5 punts en ambdós casos), i a Sant Lluís (5,6 punts). El PSOE, per la seva banda, també es manté estable en passar de 12.487 vots (37,9%) a 13.616 (37,3%). Gràcies a la fragmentació de l'espai polític situat a la seva esquerra, els socialistes passen així de cinc a sis diputats. Els socialistes han guanyat als municipis des de Castell, des de Migjorn Gran, de Maó i de Sant Lluís. Els seus principals avanços es produeixen als municipis petits; en particular, es Migjorn Gran –on guanyen 14,6 punts–, es Castell –5,6 punts–, Mercadal –4,9 punts– i Sant Lluís –4,1 punts–. En canvi, perden en-

Joana Barceló repeteix com a presidenta del Consell de Menorca.

Resultats a Menorca

Participació	2003			1999		
	Votants	% cens		Votants	% cens	
	36.751	60,6		33.260	60,2	
	2003			1999		
	Vots	%	Escons	Vots	%	Escons
PP	14.253	39,1	6	13.287	40,3	6
PSOE	13.616	37,3	6	12.487	37,9	5
PSM-EN	2.956	8,1	1	3.239	9,8	1
EM-EU	1.747	4,8	—	2.390	7,3	1
UCM	1.129	3,1	—	—	—	—
Els Verds	1.081	3,0	—	—	—	—
PMQ	566	1,6	—	—	—	—
CB	416	1,1	—	—	—	—
UPB	130	0,4	—	576	1,7	—

torn de 3 punts als municipis més poblats –2,7 a Maó i 3,3, a Ciutadella–, i quasi 2 a Alaior.

El PSM davalla lleugerament en passar de 3.239 a 2.956 vots, la qual cosa representa la pèrdua d'1,7 punts (d'un 9,8% a un 8,1%). Aquests resultats confirmen el lent declivi de l'esquerra nacionalista menorquina, que potser cedeix electors al PSOE i a Els Verds, tot i que manté un electorat fidel que li assegura la força necessària per conservar l'únic escó. Les seves principals pèrdues es produeixen a Castell, on cedeix gairebé la meitat dels vots, passant d'un 12,3% a un 6%; a Migjorn Gran (5,6 punts) i a Ferreries (5,1 punts). A Maó guanya vots i manté el mateix percentatge; a Ciutadella i Sant Lluís perd 1,6 punts; a Mercadal 2,9, i a Alaior dues dècimes.

Esquerra de Menorca-Esquerra Unida és la gran perdedora de les eleccions. EU ha perdut més de 600 vots (de 2.390 a 1.747), i passa de representar un 7,3% a un 4,8%. Cau a tots els municipis de l'illa, llevat d'Alaior, on guanya tres dècimes, probablement a causa de la presentació d'una candidatura municipal encapçalada pel veterà dirigent insular Josep Portella. Deixant de banda el dramàtic enfonsament a Migjorn Gran –on perd 6,6 punts–, a la resta dels municipis cedeix entre dos i quatre

punts: 3 a Ciutadella; 3,1 a Castell; 4,2 a Ferreries; 2,1 a Maó; 2,2 a Mercadal, i 2,5 a Sant Lluís. És evident que una part dels antics electors d'EU han optat aquesta vegada per votar a favor d'Els Verds; són ben significatius, en aquest sentit, els resultats de Ciutadella, on la candidatura municipal conjunta EU-EV ha recollit gairebé els mateixos sufragis ob-

tinguts pels dos grups per separat a les autonòmiques, fet que li ha permès obtenir representació en aquest Ajuntament. De tota manera, també s'ha produït un transvasament de vots d'EM al PSOE a Migjorn Gran.

La UCM, per la seva banda, fracassa en l'intent de construir un espai semblant al que representa UM a Mallorca. Amb 1.129 vots (un 3,1%), els centristes resten molt lluny d'assolir representació parlamentària. La UCM només obté uns resultats molt apreciables al seu tradicional feu de Ferreries (15,1% dels vots); més aviat mediocres a altres municipis on governava, com Ciutadella (3,9%) i Sant Lluís (4,1%), i gairebé irrelevants a la resta (1,3% a Alaior, 1,4% a Castell, 3% a Migjorn Gran, 0,7% a Maó, 1,4% a Mercadal). L'erràtica política d'aliances duta a terme per aquest grup (acords municipals amb l'esquerra l'any 1999 i coalició preelectoral amb el PP per al Senat el 2000, que fins al darrer moment es va intentar reproduir per a les autonòmiques) podrien estar en la base d'aquests resultats minsos.

Eduard Riudorvets (PSM), Llorenç Pons (EM-EU), Raül Escandell (Els Verds) i Joan Seguí (PP) foren candidats a la presidència del Consell de Menorca.

Per acabar, Els Verds –que, com UCM, es presentaven per primera vegada a les eleccions en aquesta circumscripció– obtenen 1.081 vots; un 3,0% del total. Aquest partit té la seva principal base electoral a Castell, on assoleix un 6,6% dels vots, i a Mercadal, on obté un 6,3%. A la resta dels municipis se situa amb percentatges molt baixos: entre un 1% i un 3% dels sufragis.

En conjunt, els resultats indiquen pocs canvis respecte dels anteriors comicis. La principal modificació ve donada per la presència de la candidatura verda, que ha arrabassat vots a EU i, no tant, al PSM, fet que al capdavant ha beneficiat el PSOE. Com ja hem comentat, l'esquerra és majoritària en aquesta illa, fins al punt que aglutina un 53,2% dels vots. PSOE, PSM, EU i EV tenen més de la meitat dels vots a sis del vuit municipis menorquins. Aquesta majoria és aclaparadora a Castell –tradicionalment el municipi més progressista de les Balears, on l'esquerra suma el 64,3% dels vots–; molt clara a Maó (59% dels sufragis), Sant Lluís (57,8%), es Mercadal (56,9%) i es Migjorn Gran (55,8%), i ajustada a

A Ciutadella la candidatura municipal conjunta EU-EV ha recollit gairebé els mateixos sufragis obtinguts pels dos grups per separat a les autonòmiques.

Alaior (51,3%). Fins i tot als dos municipis amb majoria de centredreta, l'esquerra és ben sòlida: 45,8% dels sufragis a Ciutadella i 48,4% a Ferreries. Tot i això, l'hegemonia esquerrana a Menorca dista de ser espectacular i, sobretot, es veu amenaçada per la fragmentació de l'espai progressista en quatre candidatures. De fet, si la composició final del Consell de Menorca ha

permès una prolongació del Pacte de Progrés, és en part a causa de la ja esmentada aparició en aquests comicis d'altres candidatures centristes i conservadores que han impedit la concentració del vot dretà en el PP. No debades, en el cas que tots els vots d'UCM i PMQ haguessin anat al Partit Popular, el seu candidat José Seguí a hores d'ara seria president del Consell.

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

Pianos Can Garcias

Des de 1.951

Pere Josep Garcias
Pianer

Reparació, Restauració i Afinació

Venda i Lloguer Opció-Compra

Assessoraments - Transports

Joan Maura, Bisbe, 10
07005 · Palma de Mallorca
Tel./Fax: 971 462 016 · Mòvil: 607 891 930
www.lasguias.com/pianosgarcias

Eivissa i Formentera: un canvi que dóna la clau de la governabilitat al PP

DAVID GINARD I FÉRON

A Eivissa, el Partit Popular ha guanyat més de 4.000 vots i tres punts percentuals en passar de 16.443 (47,1%) a 20.668 (50,4%). El PP és la força majoritària a tots els municipis de l'illa, inclosa la capital, on el Pacte s'imposà en les municipals, però fou derrotat per escàs marge en autonòmiques (43,8 % per al PP, 41,8% per als progressistes). Els populars obtenen una victòria d'escàndol a Sant Joan de Labritja, on es fan amb un 76,8% dels vots, i guanyen amb claredat a Santa Eulària (57,3% dels vots) i Sant Josep (49,6%). A Sant Antoni, on el Pacte havia guanyat de forma clara l'any 1999, ara s'imposa el PP amb un 48,5%. Respecte del 1999, el PP guanya 3 punts a Vila; 9,8 a Sant Joan de Labritja; 2 a Sant Josep; 4,8 a Sant Antoni, i 2,9 a Santa Eulària.

El Pacte Progressista, en canvi, perd uns 600 vots i 8,5 punts respecte dels resultats de les anteriors eleccions; de 16.161 vots (46,3%) passa a 15.513 (37,8%). La seva principal desfeta es produeix, com ja hem assenyalat, a Sant Joan de Labritja, on perd quasi 14 punts i es queda tan sols amb un 16% dels vots. A la resta de municipis, les pèrdues progressistes oscil·len entre els 6,2 punts a Sant Antoni i els 9,8 a Eivissa vila –on la candidatura autonòmica obté, per cert, 453 vots menys que la municipal. A Sant Josep perd 8,1 punts; i a Santa Eulària 8. D'aquesta manera, l'empat a 6 escons produït l'any 1999 es trenca en arrabassar els populars un diputat als progressistes.

Una de les claus dels pèssims re-

sultats de l'esquerra es troba, probablement, en el trencament amb Els Verds, que l'any 1999 havien fet part del Pacte, i que en aquesta ocasió s'han presentat en solitari. Però cal tenir en compte que els resultats de la candidatura encapçalada per Joan Buades han estat tan magres (1.330 vots i un 3,2%; molt lluny dels 2.238 sufragis –un 6,9%– obtinguts per la llista encapçalada per Josep Ramon Balanzat l'any 1995) i l'avantatge assolit pel PP tan substancial, que ni tan sols

Les Pitiüses han estat les illes on s'han produït els canvis més espectaculars en aquests comicis i, com passà l'any 1999, han resultat determinants en els resultats globals.

Pere Palau, president del Consell d'Eivissa i Formentera.

A Eivissa el PP ha guanyat més de 4.000 vots.

en el cas que tots els vots verds haguessin anat a parar a la candidatura progressista això hauria bastat perquè el Pacte aconseguís el sisè diputat. Amb tot, no hi ha dubte que la inestabilitat que ha caracteritzat la vida política pitiüsa d'ençà que l'abril del 2000 la presidenta del Consell Pilar Costa destituí Joan Buades com

a conseller de Medi Ambient ha contribuït al desgastament de l'esquerra. Un desgastament que, en tot cas, ha d'obeir per força a un conjunt divers de raons. Sembla, per exemple, que a causa de les peculiars característiques sociològiques i territorials d'Eivissa, les moratòries urbanístiques i –en menor mesura– les

mesures de política lingüística aplicades pel Pacte, podrien haver generat el rebuig d'un cert nombre de votants. Altrament, l'actuació del Consell pitiús s'ha vist enterbolida des d'un bon començament per diverses acusacions de nepotisme i escassa sensibilitat social que, siguin certes o no, poden haver tingut un important efecte en un territori de reduïdes dimensions com és Eivissa.

En tot cas, cal matisar la imatge de desfeta total i fugida massiva de votants del Pacte Progressista eivissenc que s'ha apuntat des de determinats mitjans de comunicació. En aquest sentit, no deixa de ser significatiu que, malgrat tot, els vots del Pacte i d'Els Verds el 2003 superin en uns 700 els obtinguts per la coalició d'esquerra l'any 1999. Sens dubte s'han donat casos d'antics votants de la coalició d'esquerra que ara han optat pel PP o per alguns dels partits minoritaris

Resultats a Eivissa

	2003			1999		
	Votants	% cens		Votants	% cens	
Participació	41.358	57,7		35.246	55,4	
	2003			1999		
	Vots	%	Escons	Vots	%	Escons
PP	20.668	50,4	7	16.443	47,1	6
Pacte Progressista	15.513	37,8	5	16.161	46,3	6
Els Verds	1.330	3,2	—	—	—	—
ASI	956	2,3	—	—	—	—
UC	751	1,8	—	—	—	—
GVE	373	0,9	—	—	—	—
PREF	335	0,8	—	—	—	—
PRIB	131	0,3	—	—	—	—
ALTRES	—	—	—	1.597	4,6	—

Una de les claus dels pèssims resultats de l'esquerra es troba en el trencament amb Els Verds, que l'any 1999 formaren part del Pacte.

(sobretot ASI, que assoleix 956 vots i un 2,3% del total), però no sembla que això sigui un fenomen molt estès. Si s'analitzen els resultats municipi per municipi, tan sols a Sant Joan de Labritja, el més rural de l'illa, s'observa un transvasament d'una certa entitat –entorn de 200 electors sobre 2.107 vots vàlids– dels progressistes al Partit Popular.

Tot plegat, més que davant un vot

de càstig a l'esquerra en el sentit estricte, ens trobaríem davant d'un seriós estancament, contraposat a una forta mobilització de l'electorat conservador, estimulat per la recuperada unitat del seu partit, el suport explícit de dirigents com Abel Matutes i el temor d'una nova victòria del Pacte. No debades, els resultats dibuixen un panorama semblant al de les eleccions auto-

nòmiques de 1991 i 1995 i al de les generals del 2000, en totes les quals els populars s'han situat per sobre del 50% dels vots vàlids a Eivissa.

A Formentera l'Agrupació Independent Popular (AIPF, coalició que integra el PP i un grup independent de centredreta) aconsegueix una clara i inesperada victòria en obtenir 1.647 vots (un 53,4%) enfront dels 1.298 (42,1%) de la Coalició d'Organitzacions Progressistes (integrada pel PSOE i EU). Aquests resultats impliquen que gairebé s'han capgirat els de 1999, quan la victòria correspongué a la COP (1.536 vots enfront dels 1.183). En aquest cas, sí que es pot parlar, per tant, d'un canvi de tendència molt marcat i d'un transvasament directe de vots de l'esquerra a la dreta. Crida l'atenció, a més a més, el creixement del percentatge d'abstenció –d'un 31,7% a un 33,1%– i l'elevada quantitat de vots nuls i en blanc –en total 202, més d'un 6% dels emesos–; senyal inequívoca de l'existència d'un vot de protesta que presumiblement ha perjudicat la COP. La sorprenent pèrdua de l'únic escó formenterer ha estat atribuït, en general, a causes semblants a les que han generat la derrota de Pilar Costa a Eivissa; bé que circumstàncies com determinades mesures adoptades per la Conselleria de Medi Ambient sobre les concessions de les platges poques setmanes abans de les votacions i una pretesa manca de contacte del diputat formenterer amb la seva circumscripció han estat també apuntades com a responsables de l'espectacular desfeta de la COP.

Resultats a Formentera

	2003		1999	
	Votants	% cens	Votants	% cens
Participació	3.147	66,9	2.813	68,3

	2003			1999		
	Vots	%	Escons	Vots	%	Escons
AIPF	1.647	53,4	1	1.187	42,8	–
COP	1.298	42,1	–	1.536	55,6	1

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

T'equipam per a l'aventura

**ES
REFUGI**

Via Sindicat, 21 (pati interior)
Palma

Tel. 971 71 67 31

Fax 971 71 85 97

refugi@detallsport.es

Pacte de Progrés: les causes d'una derrota

DAVID GINARD I FÉRON

**Tal vegada cap
convocatòria electoral
celebrada a les Balears
al llarg de la història
hagi generat tants de
comentaris sobre les
causes dels resultats
com la que tingué lloc
el propassat
25 de maig.**

D'ençà de la nit mateixa de les eleccions, s'ha apuntat un nombre tan abundant d'explicacions al comportament dels electors illencs, que sembla com si el trasbals del 25-M hagués tingut unes dimensions gegantines. Potser per això caldria recordar que el Pacte de Progrés ha perdut per la mínima, que no hi ha hagut canvis espectaculars en el comportament electoral –almenys a Mallorca i a Menorca–, i que si ha semblat que la distància assolida pel Partit Popular era abismal és perquè, en part, les forces progressistes s'havien creat unes expectatives del tot irreal, a la llum de la generalització de l'equivocada idea que determinades circumstàncies estatals i internacionals –*Prestige*, guerra d'Iraq– havien de generar un càstig intens al PP, i d'uns sondeigs que, en els darrers temps, han demostrat reiteradament la seva incapacitat per predir els resultats. Una qüestió ben diferent són els efectes pràctics –sens dubte extraordinaris– de la victòria conservadora; de vegades en política petites modificacions, degudes fins i tot a fets trivials, tenen una enor-

me transcendència a mitjà i llarg termini.

Des del punt de vista del comportament electoral, el 25-M no ha estat, per tant, cap terratrèmol, sinó més aviat el retorn a una situació similar a la del 1995. El centredreta històricament ha estat sempre majoritari a les Balears, i només circumstàncies excepcionals com les produïdes el 1999 –sobretot la crisi interna del PP balear; el deteriorament de les seves relacions amb UM, i l'actuació unitària de l'esquerra, particularment a les Pitiüses– pogueren propiciar un canvi de govern. Davant la recuperació de la dreta manifestada amb claredat en les eleccions generals de març del 2000, els avantatges que per a aquesta representa el control del Govern central, el context econòmic desfavorable, i la indubtable professionalitat –per dir-ho de manera suau– amb què el Partit Popular sap transmetre els seus missatges a l'opinió pública, només una gestió impecable i adequadament comunicada de les institucions autonòmiques, capaç d'entusiasmar els votants progres-

Ses Piules
Estudi
de
Perruqueria

Carrer de la Riera, núm. 3, 1r - 07003 - Palma - Tel. 971 71 80 37

- Plànols Topogràfics
- Medicions
- Replanteigs
- Fotografies Aèries
- Verticals
- Panoràmiques
- Publicitat Aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes Agrícoles
- Estudis Mediambient

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

sistes i de seduir sectors centristes i nous electors, podria haver servit per contrarestar una més que lògica victòria conservadora a Mallorca i les Pitiüses.

Resumint, al meu entendre a l'esquerra no li ha estat possible generar aquesta onada d'il·lusió per les raons següents:

1r Manca de temps i de mitjans: contràriament al que s'ha dit, moltes de les mesures impulsades pel Pacte en àmbits com la protecció territorial, el transport públic o l'ensenyament eren d'una valentia considerable i, dins les limitacions marcades pel deficient finançament de la comunitat

autònoma, apuntaven d'una manera decidida cap a un model ben diferent del promogut pel PP. Però, com passa sovint, eren decisions impopulars, atès que implicaven sacrificis personals a curt termini, a fi d'obtenir beneficis col·lectius a mitjà i llarg termini. A més a més, en el cas de les mesures territorials i de l'ecotaxa, foren objecte d'una dura contestació de la dreta i de determinats empresaris, que les presentaren

com actuacions expropiatòries i/o culpables de la pretesa crisi econòmica. D'altra banda, en certs casos, algunes conselleries varen actuar amb una precipitació excessiva i un tarannà poc negociador.

2n Ombres en la gestió de les institu-

Els partits de l'esquerra no han estat capaços de generar una gran onada d'il·lusió

cions: en conjunt, l'actuació del Pacte de Progrés en el Govern balear ha

Embat

Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

estat correcta –fins i tot brillant en molts d'aspectes–, i no es pot dir que hagi provocat un discontent generalitzat entre els seus partidaris; n'és una prova l'increment del vot absolut progressista i la irrellevància electoral de les opci-

electoral a costa dels aliats, en lloc d'eixamplar-lo de manera coordinada, ha generat tensions constants que han transmès a l'opinió pública una imatge d'inestabilitat institucional.

4t La passivitat de la societat civil afí a les tesis progressistes: davant la intensa mobilització de la dreta econòmica i social per desgastar el go-

l'abril del 2000.

6è Equivocada campanya i estratègia electoral dels partits del Pacte: en general, les forces progressistes dugueren a terme una campanya electoral grisa, amb un nombre limitat d'actes públics, sense suficient comunicació directa amb els electors i centrada sovint en missatges que no resultaven atractius. D'aquesta manera, la iniciativa anà a càrrec del PP, que va apel·lar sense complexos al vot de la por, i que comptava amb una superioritat clara de mitjans per aconseguir la penetració de les seves grans idees força: prosperitat econòmica enfront d'estancament, criminalització de l'ecotaxa, bilingüisme contra imposició lingüística del català, etc.

«I ara, què?» és la pregunta que es fan molts dels partidaris de l'extint Pacte de Progrés. Sens dubte, el panorama és bastant negre per a l'esquerra, el nacionalisme progressista i l'ecologisme, i caldrà que tots els implicats reflexionin. No sembla que hi hagi receptes miraculoses. Però si les raons apuntades abans s'acosten mínimament a la realitat, tal vegada el camí més adequat per afrontar la travessia del desert passi per incrementar el grau de col·laboració entre les forces d'esquerra i, alhora, fomentar la participació de sectors amplis de la societat civil, amb l'objecte de preparar una alternativa unitària –tal vegada sota la forma d'un acord preelectoral– per a successives cites amb les urnes.

La imatge de divisió entre els partits del Pacte ha tingut uns efectes demolidors

ons crítiques amb el Pacte des de l'esquerra. Però l'actitud prepotent d'alguns càrrecs públics, certes irregularitats en el maneig dels fons públics, i actuacions personals clamorosament incoherents amb l'ideari defensat, han provocat la pèrdua de petits segments de votants. No s'hauria de menysprear, per exemple, l'impacte negatiu que puguin haver tingut a les Pitiüses determinades informacions no desmentides sobre favoritismes a l'hora de practicar les restriccions en matèria urbanística, quan afectaven membres del Consell.

3r Les divisions internes: a simple vista, la fragmentació de l'espai progressista en múltiples candidatures no ha suposat, en aquesta ocasió, la pèrdua de cap escó. Però és evident que la imatge de divisió entre els partits del Pacte de Progrés, manifestada durant els quatre anys de la legislatura, ha tingut uns efectes demolidors amb vista a l'opinió pública. L'obsessió dels diversos grups per consolidar el seu espai

vern Antich, manifestada des del començament, i, d'una manera especial, durant la campanya electoral i el dia de les votacions –incloent-hi, pel que sembla, coaccions d'alguns directors d'hotel als seus treballadors–, els sectors de la societat civil teòricament pròxims al Pacte de Progrés s'han mogut majoritàriament entre l'excés de confiança i l'hipercriticisme, tal vegada sense valorar d'una manera adequada l'oportunitat històrica davant la qual es trobaven. La manca d'un suport explícit del món cultural illenc a la tasca del govern progressista n'és potser un dels casos més representatius.

5è El desinterès pel que passava a les Pitiüses: després de vint anys d'autonomia, des de Mallorca se segueix ignorant el que passa a les altres illes de l'arxipèlag. A hores d'ara resulta força sorprenent la manca d'atenció del Govern Antich a la situació creada a Eivissa i Formentera arran del trencament entre Els Verds i el Pacte Progressista

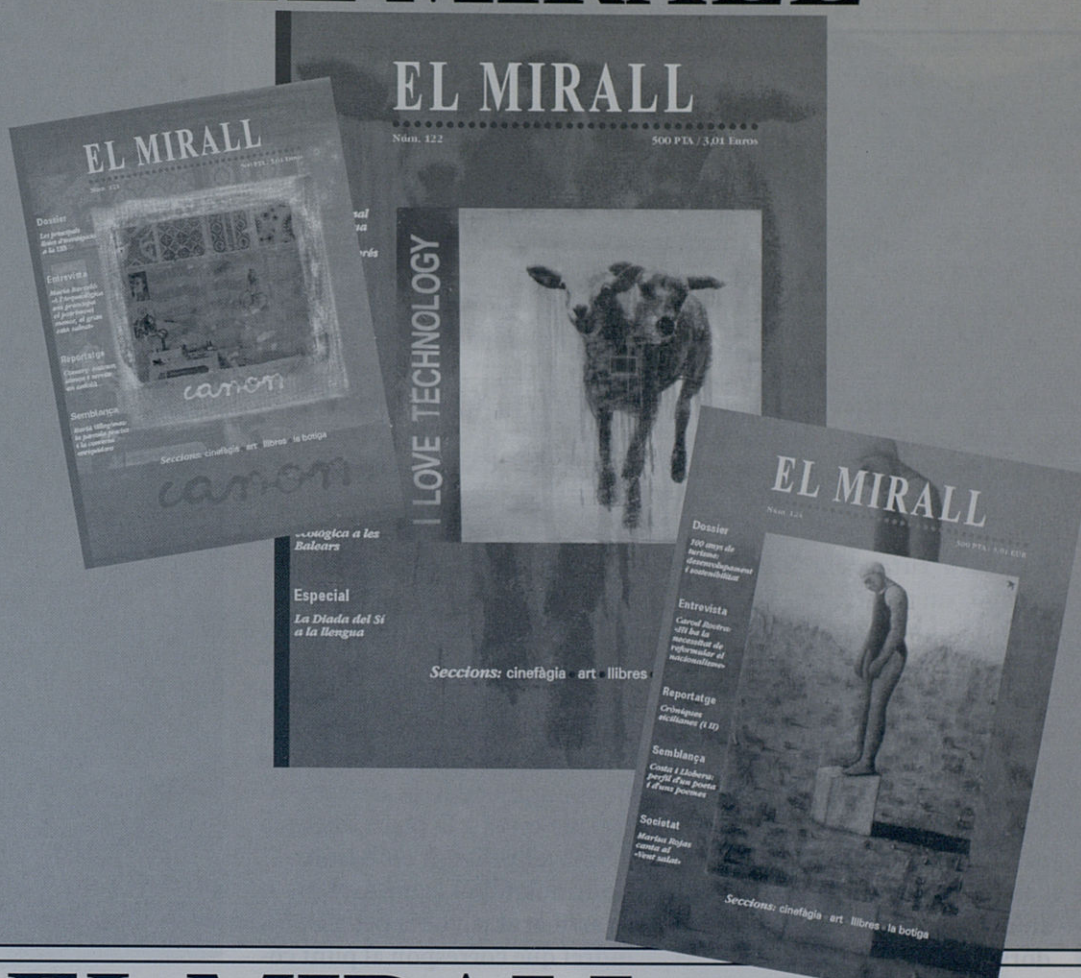
"Encara queden botigues" Casa Pomar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

EL MIRALL

EL MIRALL

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr./Sra. _____

DNI _____

Adreça _____

Núm. _____ Pis _____

Codi postal _____ Població _____

Telèfon _____

Em subscric a la revista EL MIRALL, al preu de 25 euros de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària/d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa _____

Signatura

Agència/Oficina _____

DC _____ Cte./Lta. núm. _____

La ruta dels Bandedjats

GASPAR VALERO

Aquesta ruta dels Bandedjats planteja un recorregut –amb cotxe o amb un altre tipus de vehicle– per diferents punts de la serra de Tramuntana. Les característiques orogràfiques permeten que la muntanya mallorquina servís durant segles de refugi als bandolers, persones bandedjades per la llei que vivien perseguides per la justícia; en moltes ocasions es convertiren en saltejadors de camins, sovint al servei d'un senyor de banderia, especialment durant les lluites entre els bàndols de Canamunt i Canavall (1598-1666).

Començam l'itinerari a la plaça Major de Selva, que ens servirà per situar-hi la colla de Selva. Era un potent grup de bandedjats a les ordres de la facció dels Canamunt. N'eren dirigents la família dels Ferragut, *Boda*, de Selva. En formaven part el pare, Joan Ferragut, *Boda*, i els fills Bartomeu Ferragut, *Negret Boda* i el prevere Mateu Ferragut, *capellà Boda*, entre d'altres. La colla havia iniciat les seves activitats delictives a l'hivern de 1615-16. Després de la derrota que patí prop de Lluc en el que seria conegut des d'aleshores pel coll de sa Batalla, Mateu Ferragut, *Boda*, organitzà el 1619 la mort de Jaume Joan de Berga, oïdor de la Reial Audiència. Perseguit per la justícia, el capellà Boda pogué

fugir a Itàlia, on se'n perdé la pista. També era de Selva un altre famós bandedjat, Llorenç Coll, *Barona*, cap de colla que, reintegrat a la societat, morí a Selva d'una arcabussada el 1655. Anys abans, el 1644, a la senyora de Bellpuig li enderrocaren les cases que tenia a la plaça de Selva per haver protegit en Barona. Continuem pel camí de Lluc i, en arribar al salt de la Bella Dona, indret que correspon al punt conegut antigament amb el nom des Grau, hi podem situar alguns dels prodigis de la Mare de Déu de Lluc que es relacionen amb bandedjats. Són episodis més o menys llegendaris recollits en el *Llibre de la invenció i miracles de la prodigiosa figura de Nostra Senyora de Lluc*, de Rafel Busquets, publicat l'any 1684. Un d'aquests miracles conta que «Miquel Llinàs declarà que a un fill seu del mateix nom, anant en certa ocasió a Lluch, en el pas del Grau, li sortiren quatre bandedjats qui el volien matar. Haguent pogut escapar, partí corrents sens més armes que un matxet i un rosari, i invocant de molt bon cor Nostra Senyora de Lluc. Just li anaven tres o quatre passes darrera i li tiraren moltes arcabussades; més l'arcabús sols prengué de fogó i no de canó. Arribant a una bardissa, entrant dins la possessió de Lluc, quedà

Els Porxets de Lluc, escenari del bandoler Roiget.

enganxat en aquella, i es donava per perdut, quan de prompte es sentí lliure, i poc després sos inímic l'abandonaven sens haver-li pogut fer ningun mal.»

Al coll de sa Batalla, hi situam l'episodi, ja esmentat anteriorment, protagonitzat per la denominada colla de Selva. L'any 1618 aquest grup de bandedjats topà amb les forces dels comissaris reials i fou derrotat entre el pas del Grau i Lluc, en el coll conegut des d'aleshores amb el nom de coll de sa Batalla. El combat acabà amb l'empresonament de catorze bandolers i amb algunes execucions. La més significati-

va fou el penjament a la forca del capità de la colla, Bartomeu Ferragut. El seu germà, el capellà Boda, després d'haver intentat alliberar-lo, jurà venjar-se i

organitzà l'assassinat del jutge Jaume Joan de Berga.

A la plaça dels Pelegrins de Lluç, recordam la figura de Mateu Reus, *Rotget*. Segons la tradició oral,

aquest bandoler tenia *fullet*—element màgic que funcionava a manera de talismà—, per la qual cosa sempre fugia de la justícia. A la fi, pogué ser detingut a Lluç

EL MIRALL amb el suport de

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Consell de Mallorca

Itineraris

mentre participava desarmat i sense fullet en un ball (novembre de 1728). Fou penjat i esquartrat el 1729. En alguns pobles des Raiguer és viva l'expressió «és més lladre que en Rotget». Les *Rondaies mallorquines* de

segle XVIII. Conten que va viure refugiat en aquesta cova i que quan els agents de l'autoritat el perseguïen per la part alta del torrent, i es va veure perdut davant l'abisme, va botar i ningú no el va poder sotmetre. Per això,

el lloc on les altes parets s'ajunten més és conegut amb el nom del salt del Soldat Pelut. Així ens recorda la llegenda

del poeta Guillem Colom i Ferrà: «Es glaia, en alçar la vista, no-

més de veure l'asil que se sabé trobar aquell heroi tan temut, a prova de tota emboscada dins aquell desert penyalat. Aïllat del món del fons per la gran esllavissada de les aigües del torrent, i aïllat del món de sobre pels cingles inaccessibles del serral de tramuntana, l'única via possible de davallar del seu niu era una escala de corda, que l'heroi proscribit cobrava en tornar de les eixides per a saciar la fam. En una d'elles, perseguit per la justícia i sense altra possibilitat d'escapolir-se, és fama que va saltar d'un cim a l'altre dels penya-segats

El capellà Boda organitzà l'assassinat del jutge Jaume Joan de Berga

Mossèn Alcover recorden aquesta tradició, amb un canvi de nom del protagonista, a la rondalla *Es fullet d'en Cuera*: «En Cuera era un bandejat que no donava passa dreta; per això la Justícia sempre el perseguia i encara que l'aglapissin, els desapareixia de dins ses mans. Això passava perquè tenia fullet i sempre el duia dins un bossot fermat a sa corretja. Un dia que feien un ball a Lluc, en Cuera va voler ballar amb una al·lota, però aquesta li posà com a condició que s'havia de llevar es bossot; en Cuera tenia massa ganes de ballar amb ella i va acceptar. Fou llavors quan la justícia el pogué prendre.»

Des de Lluc, continuam la ruta per la carretera de Sóller (C-710). Poc després de passar Escorca, podem returar al mirador del torrent de Pareis, a la mateixa carretera, des d'on albirarem la contrada de s'Entreforc, on es troba la cova del Soldat Pelut, que il·lustra la llegenda d'aquest soldat, desertor de les terribles lles del

S'Entreforc del torrent de Pareis, refugi del soldat Pelut

El convent de Sóller, on es conserva el Sant Crist del miracle de Benet Esteve Pere de Santacília, capdavanter dels Canamunt (Col. d'Alfàbia)

**Viajes
MARTEL S.A.**
CIBAL 021

**VIATGES
TARDOR 2003**

ANDALUSIA	27 al 31 OCT	416,00 euros
ASTÚRIES	10 al 14 NOV	400,00 euros
ASTÚRIES	17 al 21 NOV	400,00 euros
EXTREMADURA	24 al 28 NOV	357,00 euros
PORTO, LISBOA	27 al 30 OCT	378,00 euros
AUSTRIA I TIROL	22 al 28 OCT	895,00 euros
VIENA	10 al 12 OCT	315,00 euros
TENERIFE	6, 13, 20 OCT	313,00 euros

No incloses taxes aeroportuàries.
Més informació sobre preus i destinacions a: Viatges Martel, S.A.

Informes i reserves: OMS, 50 B. Box 696 · 07003 Palma (Mallorca)
Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · <http://www.viajesmartel.com>

més alts del torrent, aconseguint així burlar els seus perseguidors que, mancats del seu coratge, no pogueren atrapar-lo.»

Arribam a Sóller i ens dirigim a l'antic convent franciscà, actualment convent dels Sagrats Cors; a la capella fonda, es conserva el Sant Crist de Sóller, que suà sang davant la negativa a convertir-se del bandejat Benet Esteve, l'any 1530. A desgrat del miracle, Benet moria impenitent, flastomant i jurant que sols volia venjar-se.

Camí de Palma, pel coll de Sóller, recordam les paraules de Guillem Colom i Ferrà: «Dissortat del tragner, del pagès o del mercader que s'arriscàs a partir tot sol, a la bona de Déu, pel Camí Vell del Coll en nit closa i sense lluna!... Les creus d'olivera dreçades al llarg del Camí Vell -bo i corcades i ja desfetes- marquen encara els indrets dels assalts dels bandolers i el nombre dels qui a llurs mans hi deixaren la vida.»

A les cases d'Alfàbia, hi situam un dels assassinats més transcendents dels Canamunt i Canavall, la mort d'Arnau de Santacília i Pacs, senyor d'Alfàbia, que des de 1607 era el cap dels Canamunt. L'any 1615 el mataren a Alfàbia amb un tret de trabuc. Per aquest motiu, el seu germà Pere de Santacília inicià una cadena de venjances que causà centenars de víctimes.

Entre Alfàbia i Son Palouet (Bunyola), es troba l'anomenat comellar des Bandejats. Aquest topònim sens dubte té el seu origen en la topada de bandejats de Canamunt i Canavall recollida per la historiadora Aina Le Senne, que aporta el document titulat «Informe presentat per missèr Sbert sobre una topada de bandolers prop de Bunyola», de l'any 1604, en què consta que «Pere Nofre Colom i Soldat Colombàs i altres que fan suma de 9 o 10 bandejats los són eixits davant la possessió de Lluís Virallonga dita l'Alqueria de Vall i han mort lo dit Malla Cana de cinc o sis tretas lo han ficades per lo cos i de coltellades per tota la persona.»

Ja per acabar la ruta, per la carretera de Sóller a Palma, a l'altura de

Raixa (km 12,200), és moment de recordar que els bandejats de la colla de Selva i altres bandejats es movien impunement per un conjunt de possessions de muntanya propietat de senyors de Canamunt: Raixa, Biniforani, Alfàbia, l'Ofre i Massanella, entre d'altres. Allà gaudien de plena immunitat i llibertat a canvi de no permetre que hi entrassin altres delinqüents o adversaris, i complir amb fidelitat les consignes dels senyors. Pere Safortesa-Tagamanent, senyor de Raixa, fou considerat un dels principals instigadors de l'assassinat de l'oïdor Jaume Joan de Berga, esdevingut el 24 de maig de 1619. Després d'aquesta mort, els bandejats

trobaren aixopluc a Raixa; Pere Safortesa-Tagamanent i el majoral de Raixa anaren al bosc d'Alfàbia, on es trobava amagat el capellà Boda i altres còmplices de l'assassinat, possiblement per parlar de la necessitat de garantir el silenci d'aquells bandolers sobre la identitat dels cavallers implicats: «Portaren los sobredits bandejats a la casa de dita possessió de Raixa i entraren dins de la tafona i soparen dits bandejats allí d'escudella de fava i arròs i arengades [...] i ells restaren a dormir a la tafona i a la matinada los dits bandejats se n'anaren al bosc d'Alfàbia» («Procés per la mort de Jaume Joan de Berga», 1619).

Relojeria Española S.L.
Fundada en 1885

Concessionari Oficial

Ω
OMEGA

LONGINES
SWISS WATCHES

TISSOT
Swiss Quality Time

RADO
Switzerland

COSMONAUTS CHRONOGRAPH
OFFICIAL
FORTIS
swiss watches

SWISS ARMY

EMPORIO ARMANI

HAMILTON
AMERICAN • SINCE 1892

Plaça de Cort, 14
Tel. 971 721 563 • 971 724 344
Fax 971 714 369

Tendències **cinefàgia**

El cine és cosa de dos

MATÍAS VALLÉS

Sostenir que la gent no s'enamoraria si no ho hagués vist en una pel·lícula pot ser un enunciat radical, però cal establir sense exagerar que no ho faria de la mateixa manera. Implícitament, es decreta que els productes cinematogràfics tan sols afecten les ments dèbils o més informes que no informades, les quals són capaces de matar un veí perquè desitgen recrear una escena de

Scream. Si les elits amb èlites burgesos fossin més sinceres, confessarien que una estrella de Hollywood pot modular un comportament amb molt més eficàcia que no el sistema educatiu millor trobat. Desgraciadament, els prínceps de l'acadèmia només esporàdicament reconeixen el poder

imitador de la cinefilia. Luis Martí Mingarro, degà del Col·legi d'Advocats de Madrid, que estueja a Mallorca i que és un dels pocs exemples d'un liberal autèntic, en constitueix l'excepció.

En el seu discurs d'ingrés a l'Acadèmia de Ciències Morals va destacar la importància que la pantalla té en la formació de vocacions de juristes. Gregory Peck a *Matar a un ruiseñor* pesa més que no els codis. La gent no defensaria els seus semblants si no ho hagués vist en una pel·lícula.

El cine i la Guàrdia Civil coincideixen en el *El crimen de Cuenca* i en la defensa fèrria de la parella. La física

necessita tres cossos perquè el problema addicional sigui irresoluble, a la societat li'n basten dos per coronar la mateixa impotència. Sortosament, els guionistes acudeixen periòdicament a ajudar-los i redefeixen els termes que regeixen aquesta interacció, des de la durada fins a la intensitat. L'influx de la pantalla sobre l'apariament es transmet fins i tot a la composició del pati de butaques, amb una proporció aclaparadora d'espectadors que han anat a la sala en companyia d'una altra persona. Entre ells, la majoria estan lligats per un vincle sentimental. Des d'aquesta situació de partida, i durant dues hores, seran orientats, amonestats o instruïts sobre els rumbs que s'obren a la seva exòtica elecció. Per descomptat, i igual que els metges, els advocats o els periodistes, sempre poden dir que la pel·lícula que varen veure en els va influir.

L'apariament és tan inseparable de l'experiència cinematogràfica que pràcticament ha desaparegut l'espectador solitari, arraconat al DVD perquè la selecció de títols és més variada. L'escriptora francesa Nathalie Sarraute treballava sempre enmig de l'enrenou d'un *bistrot*, perquè era capaç d'aïllar-se de l'ambient i temia les distraccions domèstiques. Tanmateix, el seu comportament és anòmal, i a l'*Homo postmodernus* li costa cada vegada més aïllar-se de l'entorn familiar. Basta comprovar com s'ha multiplicat el nombre d'espectadors que abandonen temporalment la sala a la meitat de la projecció. Dotze hores de sedentarisme relatiu repuntades per petites incursions al frigorífic o al bany són tolerables, però dues hores d'immobilitat absoluta es fan insuportables. La lli-

bertat s'ha assentat universalment, però en modalitats força estranyes. Una de les seves variants és el confinament voluntari, amb un radi d'acció mínim i sense més guardians que els catòdics. Orwell ja va demostrar que les reixes poden ser una exageració.

Si no fos prou observar que van en grups d'un o en grups amb un component menys que l'obligatòria parella, els cinèfils solitaris podrien ser detectats fins i tot en la particular forma d'accedir a la sala, com si fossin conscients que la seva inferioritat en nombre els situa també en inferioritat de condicions, i que en qualsevol moment poden ser expulsats del recinte per no complir amb els requisits. La seva proporció és tan exigua que no es mereixerien l'esforç que fa Hollywood per reforçar el mecanisme essencial del funcionament humà: la parella. Aquesta energia no està destinada freqüentment a corregir individus més enllà de tota esmena, perquè ja han experimentat la variant dual, sinó a modular les unions supervivents. Les parelles van al cine per comprovar si s'ajusten a l'estàndard de la seva manera de convivència. D'aquí les rialletes còmplices dels espectadors aïllats, quan es detecta una inhibició sexual d'un dels membres del duo a la pantalla. O les colzades quan algun dels cops d'efecte reproduïx l'experiència quotidiana dels assistents a l'espectacle.

Després de l'11-S, i en un programa que no pot abstrair-se dels auguris associats a aquesta data, Hollywood ha decidit redissenyar la parella. Es tracta de concedir-li més prestància, de demostrar que les bromes tenen un límit. El punt de partida es pot xifrar en éssers imparells i sense cap propensió a l'enllaç però, en els deu rotlles de projec-

ció, aquesta disfunció ha de ser obligatòriament corregida. Perquè la pínola no sigui tan amarga, la Indústria ha recorregut a les seves habilitat empaquetadores. El refent estètic es troba a *Atrápame si puedes*, la pel·lícula de Spielberg sobre un estafador d'altura, interpretat per Di Caprio, perseguit per Tom Hanks i que assoleix la rehabilitació somniada. El pastís cuinat amb Renée Zellweger i Ewan McGregor a *Abajo el amor* participa d'aquesta composició visual. Evidentment, la presumpta innocència no ha d'enganyar a ningú. Assistim a un exercici implacable de manipulació de les ments.

Quan la parella no tenia gaire importància, Hollywood es dedicava a *Jurassic Park*, lliure d'apariaments o de qualsevol emoció concomitant. També hi hauria la possibilitat de considerar que *Abajo el amor* n'és una excepció. Ara bé, si la maquinària industrial es posa en marxa per concebre un detritus de l'envergadura de *Cómo perder a un chico en diez días*, ens trobam davant un programa en tota regla. En especial, quan comprovam que els germans Coen han sucumbit als influxos coloristes, i la seva *Intolerable crueldad* camina pels rums abans esmentats. A *Fargo* assistim a l'escena en què un assassí introdueix la cama d'un cadàver en una trituradora de carn pensada per a tasques inferiors. Reemplaçar aquest tret d'humor vermell pel color de la sang amb els encontres *camp* de Catherine Zeta-Jones i George Clooney, el pitjor actor que millor ens cau, suposa una curiosa mostra d'inversió dels valors, o de la falta d'aquests. Algú ha escoltat els discursos de Bush i se'ls ha pres seriosament. Avui no s'encaixaria gaire bé que l'actriu introduís

el seu company de repartiment en una màquina de moldre carn.

L'associació de McGregor amb Rock Hudson i de Zellweger amb Doris Day també té un objectiu subliminal. Hollywood vol que la parella sigui com abans. Per aconseguir-ho, estan disposats a reconèixer que el sexe no espavilla l'amor. Al contrari, pot ser el camí més curt per assolir una estabilitat sentimental. L'activitat propagandística de la Indústria dels dissenys donarà fruits, perquè els seus productes tenen l'avantatge inestimable de la paraula «Fi». Un cop que «al·lot recupera al·lota», la conclusió de la projecció ens impedeix veure els drames posteriors. A la pantalla, les separacions tenen lloc fonamentalment a la primera meitat de la projecció, i el final no és feliç pel seu contingut, sinó perquè és final, definitiu. No pot escrutar-se més enllà.

erco
leta

Gianni Rodari

Infants de 0 a 4 anys
Ensenyament en català
Pedagogia activa
Grups reduïts
Servei de cuina

ARQUITECE BENNÀSSAR, 46
07004 PALMA - Tel. 971 29 90 86

erco
leta

Gianni Rodari

Sabateria Estarellas, oberta per romanticisme

A començament del segle XX, el padrí del propietari de la Sabateria Estarellas, Miquel Estarellas, era un sabater assalariat que va decidir muntar un negoci pel seu compte i, animat pels seus fills, va obrir una fàbrica de sabates a sa Calatrava. En aquell temps, el negoci va arribar a ser tan pròsper que, fins i tot, exportava sabates a Cuba i a Algèria.

La bona marxa de la fàbrica va fer que el 1916 els fills del sabater obrissin una sabateria als volants del carrer Colom. Després de passar per dos locals de la zona, la botiga definitiva es va instal·lar a la ubicació actual. «M'han contat que pagaven 50 pessetes de lloguer cada mes», explica Francisco Estarellas, avui al capdavant de la sabateria.

Francisco Estarellas va entrar a la sabateria quan tenia 36 anys i avui ja està pràcticament jubilat. «La sabateria està oberta quasi per romanticisme, encara que no és un bon negoci», afirma el propietari, el qual rememora anècdotes de temps passats.

«Aquí Carmen Franco, la filla de Franco, es va comprar les sabates de la primera comunió. També va ser clienta nostra la reina Victòria Eugènia. Hi hagué un temps que a la botiga venien les famílies més riques de Palma. Per fer una venda, la dependenta s'hi estava dues hores, es donava un servei personalitzat al client. Les senyores no se'n duïen elles les sabates, teníem un mosso que les portava a casa seva. Entre els nostres clients també hi havia jugadors de futbol, que calçaven números diferents de sabata, i nosaltres, malgrat això, desbaratàvem parells», explica Francisco Estarellas, la botiga del qual en l'actualitat és una de les poques que ven una sola sabata (només en cobra una) a les persones coixes.

Sabateria Estarellas
Carrer de Colom, 13 · 07001 Palma
Tel. i fax: 971 716 667

Forn d'en Fiol i el seu pa moreno

El forn de Can Fiol, com es coneix popularment, té un aspecte ombrívol, però una vegada que arribes al taulell i gires el cap trobes un punt de claror que et guia la mirada fins a un vell forn de llenya perfectament conservat i ara en desús. Precisament en aquest forn es coïa el pa moreno que, un temps, anava la gent a comprar expressament a Can Fiol. Aquest tipus de pa tenia molta anomenada.

Avui dia el forn ja no és en mans dels antics propietaris. Antonio Aparicio, el qual treballava en un hotel fent pa i brioixeria, es va establir pel seu compte i va llogar Can Fiol ara fa 20 anys. No obstant això, ara el seu fill, Christian Aparicio, és qui s'ocupa del negoci familiar.

«Sé que el forn és molt antic, pel que m'han contat deu fer més de 270 anys que va obrir les portes», assegura Aparicio. Avui dia, el forn a més de ven-

dre pa també despatxa comestibles per tal de subsistir. Continua, emperò, oferint una especialitat de la casa, coca de crema torrada.

Forn d'en Fiol
Carrer de la Carnisseria, 12 baixos · 07001 Palma
Tel. 971 723 889

La universitat, a casa

A la UOC integrem la formació a la teva vida

Diplomatures

- Ciències Empresarials
- Turisme

Llicenciatures

- Administració i Direcció d'Empreses (2n. cicle)
- Ciències Polítiques i de l'Administració (2n. cicle)
- Ciències del Treball (2n. cicle)
- Comunicació Audiovisual (2n. cicle)
- Documentació -Gestió de la Informació- (2n. cicle)
- Dret
- Estudis de l'Àsia Oriental (2n. cicle/Màster)
- Filologia Catalana (també accés directe al 2n. cicle)
- Humanitats (també accés directe al 2n. cicle)
- Investigació i Tècniques de Mercat -Màrqueting- (2n. cicle)
- Psicologia
- Psicopedagogia -nous itineraris en l'àmbit de la Pedagogia- (2n. cicle)

Enginyeries

- Enginyeria en Informàtica (2n. cicle)
- Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió
- Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes

Sol.licitud d'accés:
del 13 de setembre fins al 25 d'octubre

Inici període lectiu: febrer de 2004

Altres estudis

- Curs d'accés a la UOC per a >25 anys
(Matrícula fins al 28 d'octubre)
- Graduat Multimèdia (titulació pròpia)
(Matrícula fins al 30 de setembre)
- Formació de postgrau

Informa-te'n als punts de suport de la UOC

a Ciutadella (c. Hospital de Sta. Magdalena, 1), Eivissa (av. Espanya, 49)
i Manacor (c. Muntaner, 12), al tel. **902 141 141** i al nostre web **www.uoc.edu**.

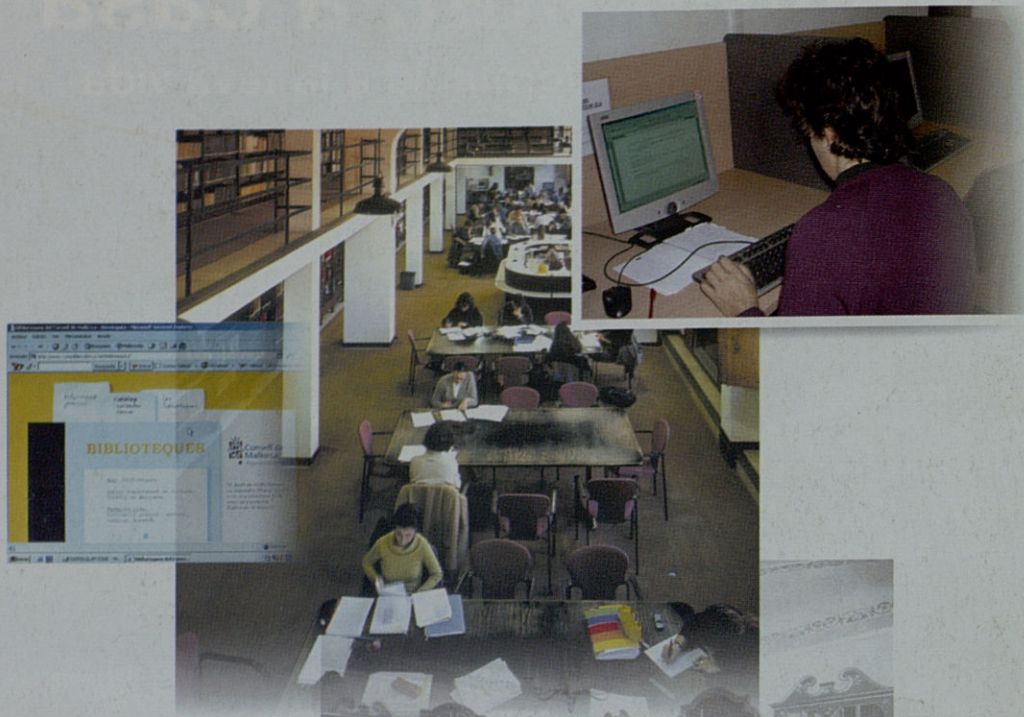

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Premi ICDE 2001 d'Excel·lència
a la millor universitat virtual
i a distància del món

1928/2003

feim 75 anys

“La biblioteca pública és una força viva al servei de l'ensenyament, la cultura i la informació, una eina indispensable per al foment de la pau i la comprensió entre les persones i entre les nacions”

Manifest de la UNESCO sobre la Biblioteca Pública. 1972

On i quan ens podeu trobar?

Som a les dependències del Departament de Cultura del Consell de Mallorca, a la planta baixa de l'edifici de la Misericòrdia (Via de Roma, 1, 07012 Palma)

Horari

De dilluns a divendres
de 9.00 a 13.45 h i de 16.30 a 20.00 h
(períodes d'estiu, setmana posterior de Pasqua i Nadal obert només els matins)

“Si tens una biblioteca amb jardí, ho tens tot”

Ciceró

Consell de
Mallorca

■ Departament de Cultura

BCA 1928 - 2003
75 anys
Biblioteca de Cultura Artesana

la Misericòrdia
Centre Cultural

Tel. 971 716 612 o 971 229 094 / Fax 971 717 066

A/e: bca@conselldemallorca.net / Web: www.conselldemallorca.net/biblioteques/bcart.htm